

TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA DE CONCURS
pentru examenul de medic primar/specialist
specialitatea diabet zaharat, nutriție și boli metabolice

**sunt cele pentru examenul de medic specialist în specialitatea diabet zaharat, nutriție și boli metabolice, publicate pe site-ul Ministerului Sănătății: <https://www.ms.ro/ro/informatii-de-interes-public/examene/tematici-examen-specialitate-2026/tematici-domeniul-medicin%C4%83/> (fara proba practica).*

1. PROBA SCRISĂ
2. PROBA CLINICĂ DE DIABET ZAHARAT, NUTRIȚIE SI BOLI METABOLICE
3. PROBA CLINICĂ DE MEDICINĂ INTERNĂ

1. PROBA SCRISĂ

1. Metabolismul intermediar și energetic al glucidelor, lipidelor și proteinelor.
2. Tulburările echilibrului hidro-electrolitic și acido-bazic.
3. Pancreasul endocrin, sinteza și secreția insulinei, reglarea insulinosecreției.
4. Insulina: structură, mecanism de acțiune.
5. Homeostazia glucozei: factori reglatori, transportorii glucozei, utilizarea glucozei; starea de post și starea post-prandială; rolul creierului în reglarea glucozei.
6. Diabetul zaharat-diagnostic și clasificare. Istoria naturală și stadializarea diabetului zaharat.
7. Diabetul zaharat tip1- epidemiologie, genetică, factori de mediu, patogeneză, manifestări clinice.
8. Particularități ale diabetului copilului.
9. Diabetul zaharat tip 2 - epidemiologie, genetică, factori de mediu, patogeneză, manifestări clinice.
10. Diabetul monogenic; diabetul și sarcina (diabetul pregestațional și gestațional). Alte forme de diabet zaharat. Cauze secundare de diabet zaharat.
11. Abordarea diabetului zaharat în practica medicală - principii și strategia generală. Diabetul zaharat - boală cronică netransmisibilă.
12. Insulinorezistența: diagnostic și evaluare; insulinorezistența generală și localizată (insulinorezistența hepatică, cerebrală). Sindrom cu insulinorezistență extremă.
13. Tratamentul nefarmacologic în diabetul zaharat. (Dieta și exercițiul fizic la copil, adolescent, adult, bătrân, cu diabet zaharat necomplicat și cu complicații, Optimizarea stilului de viață, Terapie comportamentală).
14. Educația în diabetul zaharat - principii, obiective, evaluare.
15. Tratamentul cu insulină în diabetul zaharat. Tipuri de insulină și modalități de administrare și evaluare; pompe de insulină, CGMS, SMBG etc.
16. Tratamentul cu preparate noninsulinice injectabile și cu medicație orală în diabetul zaharat. Chirurgia metabolică.
17. Sindroame hiperglicemice acute: Cetoacidoza diabetică, Starea hiperglicemică hiperosmolară patofiziologie, diagnostic, tratament.
18. Acidoza lactică. Diagnosticul acidozelor metabolice la pacientul diabetic.
19. Hipoglicemiile la persoanele nediabetice. Definiție, clasificare, fiziopatologia hipoglicemiilor, principalele forme clinice. Hipoglicemia la bolnavul diabetic, diagnostic, management clinic.
20. Factori de risc și mecanisme implicate în apariția complicațiilor cronice ale diabetului zaharat.
21. Retinopatia diabetică-screening, diagnostic, management.
22. Nefropatia diabetică-screening, diagnostic, management.
23. Neuropatia diabetică periferică și viscerală - screening, diagnostic, management.
24. Piciorul diabetic-screening, diagnostic management.
25. Riscul și patologia cardiovasculară în diabetul zaharat. Hipertensiunea arterială la pacientul diabetic. Boala arterială ocluzivă la pacientul diabetic.
26. Alte complicații ale diabetului zaharat : complicații cutanate și osteoarticulare, tulburările de somn la pacientul diabetic, depresia și tulburările cognitive la diabetici.
27. Managementul clinic al diabetului zaharat pre-, intra- și postoperator.
28. Prevenția în diabetul zaharat.
29. Obezitatea - diagnostic, clasificare, epidemiologie.
30. Obezitatea - etiopatogeneză.
31. Managementul obezității. (stilul de viață, abordul cognitiv comportamental, medicație, chirurgia bariatrică). Pacientul post chirurgie metabolică. Prevenția în obezitate.

32. Obezitatea - factor de risc în patologie. Complicațiile obezității.
33. Dislipidemiile - nosologie, screening, diagnostic.
34. Dislipidemiile – etiopatogeneză.
35. Managementul dislipidemiilor (preventiv și curativ).
36. Sindromul metabolic. Definiția, diagnostic, epidemiologie, impact, abord terapeutic
37. Evaluarea și managementul riscului cardiovascular.
38. Hiperuricemiile - diagnostic, tratament.
39. Hemocromatoza - diagnostic, tratament.
40. Boala Wilson - diagnostic, tratament.
41. Porfiriile - diagnostic, tratament.
42. Erorile înnăscute ale metabolismului intermediar - diagnostic, tratament.
43. Riscul oncogen al bolilor metabolice.
44. Ficatul gras non-alcoolic.
45. Alimente și nutrimente (macro și micronutrimente) rol, surse, carențe și exces. Suplimentele alimentare.
46. Evaluarea nutrițională: evaluarea consumurilor energetice și a aporturilor (antropometric, biochimic, clinic și dietetic), compoziția corporală.
47. Principiile alimentației sănătoase, ghiduri și recomandări nutriționale. Nutriția în diferite perioade ale vieții. Nutriția și activitatea fizică.
48. Comportament alimentar normal și patologic. Educația nutrițională.
49. Elaborarea unei prescripții dietetice. Principii de dietoterapie în boli acute și cronice.
50. Denutriția. Cauze endogene și exogene. Consecințe și complicații. Evaluare și management.
51. Alimentația enterală și parenterală.
52. Principii de gastrotehnie.
53. Principiile studiului epidemiologic. Cercetarea nutrițională principii și metode.

2. PROBA CLINICĂ DE DIABET ZAHARAT, NUTRIȚIE SI BOLI METABOLICE

1. Diabetul zaharat – screening, diagnostic și tratament.
2. Complicațiile acute și cronice ale diabetului zaharat – screening, diagnostic și tratament.
3. Obezitatea – screening, diagnostic și tratament.
4. Dislipidemiile – screening, diagnostic și tratament.
5. Hiperuricemiile – screening, diagnostic și tratament.

3. PROBA CLINICĂ DE MEDICINĂ INTERNĂ

1. Pneumoniile.
2. Bronsita cronică.
3. Emfizemul pulmonar.
4. Astmul bronșic.
5. Supurațiile bronho-pulmonare.
6. Cancerul bronho-pulmonar.
7. Tuberculoza pulmonară.
8. Miocarditele.
9. Valvulopatiile mitrale și aortice.
10. Cardiopatie ischemică (angina pectorală și infarctul miocardic).
11. Insuficiența cardiacă.
12. Aritmiile cardiace.
13. Hipertensiunea arterială (esențială și secundară).
14. Sindromul de ischemie periferică acută și cronică.
15. Tromboflebite și tromboembolismul pulmonar.
16. Ulcerul gastric și duodenal.
17. Cancerul gastric.
18. Diareea și constipația.
19. Cancerul de colon și rectosigmoidian.
20. Rectocolita ulcero – hemoragică.
21. Litiaza biliară.
22. Colecistita acută.

23. Hepatita cronică.
24. Ciroza hepatică.
25. Pancreatitele acute si cronice.
26. Glomerulonefritele acute si cronice.
27. Pielonefritele acute si cronice.
28. Insuficienta renală acută si cronică.
29. Litiaza urinară.
30. Anemiile.
31. Accidentele vasculare cerebrale.

BIBLIOGRAFIE

1. Tratat de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice. Sub redacția: Bogdan Timar. Editori: Cornelia Bala, Cristian Guja, Bogdan Mihai, Maria Moța, Anca Pantea Stoian, Mihaela Popoviciu, Delia Reurean Pintilei, Gabriela Roman, Alexandra Sima, Mariana Tilincă, Bogdan Timar, Romulus Timar, Adrian Vlad. 2025 (In press)
2. Ghid de management al Diabetului Zaharat. Elaborat de Societatea Română de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice și Federația Română de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice. Editori: Romulus Timar, Gabriela Roman, Maria Moța. 2021. Accesibil la: societate-diabet.ro/publicatii/ghid-de-management-al-diabetului-zaharat-editia-2021/
3. Standards of Care in Diabetes - 2025. Diabetes Care, 2024, Vol. 48 (Suppl. 1): S1-S343 (Actualizat anual).